

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף י"ד of ביצה.
Some of the topics we will learn about today include:

Crushing spices and salt on Yom Tov - what is permissible and with which utensils?

The laws of בורר on Yom Tov, and a machlokes between ב"ש and ב"ה as to what methods may be used to sort food on Yom Tov.

A

Crushing spices and salt

יום טוב חס

What is permissible and with which utensils?

בורר

יום טוב חס

בית שמאי ~~מסוקמ~~ בית הלל

What methods may be used?

B

What types of gifts may be sent one to another on Yom Tov, and which types of gifts are forbidden to be sent.

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

בורר is one of the 39 מלאכות which are forbidden on Shabbos. It refers to separating edible food from the waste matter. Our Daf discusses the laws of בורר as they apply to Yom Tov, what is permissible and in what fashion.

B

What types of gifts
MAY be sent one to another
& which types are FORBIDDEN

בורר

C

כלאים
כלאים, or שעטנז, is the Torah prohibition of wearing a mixture of wool and linen in a garment, as is stated in the Torah;
לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו

C

כלאים

לא תלבש שעטנז
צמר ופשתים יחדיו

1 So let's review.....

We had learned previously that actions related to צורך אוכל נפש are permitted on Yom Tov. However, as we will see in our Mishna, some מלאכות, even though they are permitted on Yom Tov, require a שינוי in order to perform them on Yom Tov.
For example, spices were generally ground in a stone mortar, with a stone pestle. Therefore,

1 צורך אוכל נפש
Even though PERMITTED
on יום טוב,
may require a שינוי

2 Zugt the Mishna:

בית שמאי אומרים
תבלין נדוכין במדוך של עץ
והמלח בפרך ובעץ הפרור
Spices may be ground on Yom Tov, with a wooden pestle only, which is a שינוי from the usual stone pestle, but he may use the stone mortar.
However, salt must be crushed either in an earthenware vessel, or with a wooden spoon, which is a greater שינוי from the usual stone mortar and pestle.
וב"ה אומרים
תבלין נדוכין כדרך במדוך של אבן
והמלח במדוך של עץ
ב"ה holds that spices may be ground with a stone pestle, without a שינוי, while salt must be ground with a wooden pestle, which represents a minor שינוי. In both cases, he may use the stone mortar.

3 The gemara cites 2 opinions, namely that of Rav Huna and Rav Chisda, as to why according to both ב"ש and ב"ה a greater שינוי is required for crushing salt than for grinding spices on Yom Tov.

3

Why according to both ב"ש and ב"ה
a greater שינוי is required
for crushing salt?

4 חד אמר
 כל הקדרות כולן צריכות מלח
 ואין כל הקדרות צריכות תבלין
 One says, because all dishes need salt - And since he was aware before Yom Tov that he will need salt on Yom Tov, he should have prepared the salt before Yom Tov - and if he did not do so, the Chachamim required a greater שינוי. However, spices are not always needed. Therefore, if the need arises, he may grind spices with no שינוי, according to הלל, בית הלל, or a minor שינוי, according to בית שמאי.
 וחד אמר
 כל התבלין מפיגין טעמן
 ומלח אינה מפיגה טעמה
 The other opinion says that spices lose some of their flavor if ground before Yom Tov, which is why they are permitted, as opposed to salt, which does not lose its flavor, and could have been prepared before Yom Tov.

4

וחד אמר כל התבלין מפיגין טעמן ומלח אינה מפיגה טעמה SALT SPICES DOESN'T LOSES lose its some flavor flavor Could've been prepared before יום טוב		חד אמר כל הקדרות כולן צריכות מלח ואין כל הקדרות צריכות תבלין SALT SPICES ALWAYS NOT needed always Should've needed prepared before יום טוב	
If he did NOT do so, the חכמים required a greater שינוי			

5 רבי מאיר
 לא נחלקו בית שמאי וב"ה על הגדוכין שנדוכין כדרך ומלח עממן
 All spices, and even salt, when together with spices, may be ground on Yom Tov.
 לא נחלקו אלא לדוכה בפני עצמה

5 רבי מאיר
 לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על כדוכין
 שנדוכין כדרך ומלח עממן
 Even SALT, when together with spices,
 MAY be ground on Yom Tov
 לא נחלקו אלא לדוכה בפני עצמה

6 The Machlokes is regarding crushing salt by itself:
 שבית שמאי אומרים
 מלח בכר ובעץ הפרור לצלי
 אבל לא לקדרה
 Salt must be crushed either in an earthenware vessel, or with a wooden spoon - and even then, only in small amounts needed for roasting. Larger amounts, needed for cooking, is forbidden.
 וב"ה אומרים
 לכל דבר
 Even a larger amount for cooking, may be crushed without a שינוי.

6

ובית הלל אומרים לכל דבר ✓ EVEN LARGE amounts לניו Without a שינוי	שבית שמאי אומרים מלח בסק ובית הפרור אבל לא לקדרה ✗ LARGE amounts לניו With a שינוי	לצלי ✓ SMALL amounts לניו With a שינוי
--	--	--

7 א"ל רב אחא ברדלא לבריה
 Although Rav Acha concurred with Shmuel that על פי הלכה spices may be ground on Yom Tov, he was מחמיר, and instructed his son;
 כי דייכת אצלי אצליי ודוך
 Tilt the mortar while crushing the spices, to make, at least, a slight שינוי on Yom Tov.

7 א"ל רב אחא ברדלא לבריה
 Although Rav Acha concurred with Shmuel that spices MAY be ground on יום טוב מן
 He was מחמיר
 כי דייכת אצלי אצליי ודוך
 Tilt the mortar
 Make at least, a SLIGHT שינוי
 יום טוב מן

8 The Gemara goes on to cite two Braisos:
 The First Braisa says:
 תנו רבנן אין עושין טיסיני
 One is forbidden to make Tisni on Yom Tov. Tisni is wheat kernels that are chopped and cut into 4 parts, something that involves טורה גדולה on Yom Tov.
 ואין כותשין במכתשת
 And it is also forbidden to crush anything on Yom Tov in a mortar.
 The Second Braisa says:
 אין כותשין במכתשת גדולה
 אבל כותשין במכתשת קטנה
 A large mortar is אסור, a small mortar is מותר.
 There are two questions here:
 -1- The first Braisa seems to be saying that all crushing – even in a small mortar is אסור – while the second Braisa clearly says that a small mortar is מותר.
 -2- The first Braisa itself seems contradictory – It first states that only טיסיני is אסור – and then says that all crushing is אסור.

8 כריותא:
 אין כותשין במכתשת גדולה
 Large mortar is אסור
 כריותא:
 תנו רבנן אין עושין טיסיני
 טורה גדולה involves יום טוב מן
 ואין כותשין במכתשת
 Small mortar IS מותר
 It's also forbidden to crush ANYTHING on יום טוב in a mortar

9 The Gemara offers two answers:
 Abaye explains that the first Braisa actually agrees with the second Braisa, and when it said;
 מכתשת גדולה – only a large mortar is אסור, but a מכתשת קטנה, a smaller mortar is generally מותר. However, אסור even in a קטנה because of the טורה גדולה involved.

9 אביי
 2nd כריותא:
 אין כותשין במכתשת גדולה
 1st כריותא:
 תנו רבנן אין עושין טיסיני
 ואין כותשין במכתשת
 Even in a מכתשת קטנה Because of the טורה גדולה
 אבל כותשין במכתשת קטנה
 Is generally מותר

10 Rava explains:
That the first Braisa is using טיסי as an example to teach that all crushing is אסור, even in a קטנה. However, הא נן והא להו
The second Braisa, which allows מכתשת קטנה, is referring to the communities in בבלי, where they do not have servants, but do the work themselves - and they will be careful to only use קטנה. The first Braisa, which forbids מכתשת קטנה, is referring to בני ארץ ישראל, who have many servants - who, if we permit the use of מכתשת קטנה, will use a גדולה, and say that they used מכתשת קטנה. Therefore, the Chachamim forbade even מכתשת קטנה.

10

רבא

1st בריתא: תנו רבנן אין עושין טיסי

אבל כותשין במכתשת קטנה

2nd בריתא: כן ארץ ישראל

ALL crushing is אסור, even in a מכתשת קטנה

However, כן ארץ ישראל

דני בבלי DON'T have servants, they will be careful to ONLY use a מכתשת קטנה

דני ארץ ישראל HAVE many servants, who WILL use a מכתשת גדולה, and say they used מכתשת קטנה

11 The next Mishnah discusses בורר – separating edible food from the waste matter - which is אסור on Shabbos. The question is – Is it מותר on Yom Tov לפש ולצורך אוכל נפש?
Zug the Mishna:
הבורר קטניות ביום טוב
בית שמאי אומרים בורר אוכל ואוכל
Bais Shamai teaches that בורר may only be done by removing the אוכל from the פסולת, and right before he eats - as is the permitted method on Shabbos – because מלאכת בורר is אסור on Yom Tov.
ובית הלל אומרים
בורר כדרכו בחיקו בקנון או בתמחוי
Bais Hillel holds that בורר may be done on Yom Tov without any שינוי whatsoever, using a cloth in his lap, or a funnel or a plate, because מלאכת בורר is מותר on Yom Tov לפש ולצורך אוכל נפש.

11

מלאכה

בורר

Is it מותר on יום טוב אוכל נפש לצורך אוכל נפש?

הבורר קטניות ביום טוב

ובית הלל אומרים בורר כדרכו בחיקו בקנון או בתמחוי

בית שמאי אומרים בורר אוכל ואוכל

MAY be done without any שינוי, using a cloth in his LAP, a FUNNEL or a PLATE

ONLY remove אוכל from the פסולת, right BEFORE he eats

מלאכת בורר אסור

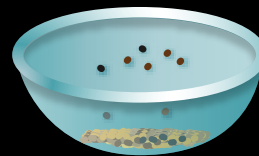
12 However, there are some restrictions מדרבנן.
 אבל לא בטבלא ולא בגפה ולא בכברה
 Even Bais Hillel, who permits בורר on Yom Tov, forbids using regular sifting utensils, because this would appear that he is sifting large quantities to be used after Yom Tov.

12 However, there are some restrictions מדרבנן
אבל לא בטבלא ולא בגפה ולא בכברה
 Even בית הלל,
 Forbids using REGULAR sifting utensils, because this would appear that he is sifting LARGE quantities to be used after יום טוב

13 The Gemara adds that if removing the פסולת is more strenuous than removing the אוכל, Bais Hillel agrees that he must remove the אוכל, because we must always minimize טירחא on Yom Tov.

13 If removing the פסולת is more strenuous than removing אוכל
 בית הלל agrees he MUST remove the אוכל
 We must always minimize טירחא

רבן גמליאל אומר אף מדיח ושולה
 Rabban Gamliel even permits בורר by washing the קטניות, and having the waste matter float to the top, and then removing the waste matter from the water.

רבן גמליאל אומר
אף מדיח ושולה
 בורר permits
 by washing the קטניות, and having the waste float to the top

14 The next Mishna continues:
 בית שמאי אומרים אין משלחין ביום טוב אלא מנות
 Bais Shamai teaches that on Yom Tov we may only send prepared food packages one to another – because, if the recipient will not use the unprepared items on Yom Tov, the טירחא involved in sending the package will have been for naught.
 Whereas
 בית הלל אומרים
 משלחין בהמה חיה ועוף
 בין חיים בין שחוטין
 We may also send live animals and fowl, as well as slaughtered animals and fowl, even though the recipient needs to prepare the animals for use on Yom Tov.

14 משלחין
 בית הלל אומרים
משלחין בהמה חיה ועוף בין חיים בין שחוטין
 May also send LIVE animals & fowl, as well as slaughtered
 בית שמאי אומרים
אין משלחין ביום טוב אלא מנות
 May only send PREPARED food
 If the recipient will not use the unprepared items
 יזיק טוב טעם, the טירחא involved will have been for naught

15 Similarly, continues the Mishna
משלחין יינות שמנים וסלתות וקטניות
One may send wines, oils, grains and legumes,
אבל לא תבואה
However unprocessed wheat is forbidden to send on
Yom Tov, as טוחן, grinding, is forbidden on Yom Tov
זרבי שמעון מתיר בתבואה
Rebbe Shimon permits sending unprocessed wheat,
because it can be eaten with minimal processing which
is permitted on Yom Tov – such as cooking it whole, or
chopping it קטנה במכתשת.

15

Similarly...

ורבי שמעון מתיר בתבואה	משלחין יינות שמנים וסלתות וקטניות אבל לא תבואה
It CAN be eaten with minimal processing which is PERMITTED	טוחן is FORBIDDEN
יום טוב חס Cooking it whole, or chopping it קטנה במכתשת	יום טוב חס

16 The last mishna on this daf, and in this Perek begins:
משלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין
ואף על פי שיש בהן כלאים והן לצורך המועד
A person may send clothing to his friend on Yom Tov,
whether completely sewn or not yet sewn - even if they
possess כלאים, which is שטונה - the forbidden mixture of
wool and linen -as long as these items of clothing can be
used on Yom Tov -

16

משלחין כלים
בין תפורין בין שאינן תפורין
ואף על פי שיש בהן כלאים
וקצורן כמזו

One may send clothing to a friend,
whether completely sewn or not
even if they possess כלאים
as long as these clothing
can be used on יום טוב

17 The Gemara asks:
כלאים למאי חזו? - For what purpose can the כלאים clothing be
used?
The Gemara suggests several answers, refuting each
one.
Finally the gemara answers:
בקשין
Our mishna is discussing hard fabric, which does not
warm the person, and therefore are not forbidden, even
if they contain שטונה.

17

כלאים למאי חזו?

בקשין

Which does not warm the person,
and therefore are NOT forbidden